

05^oå

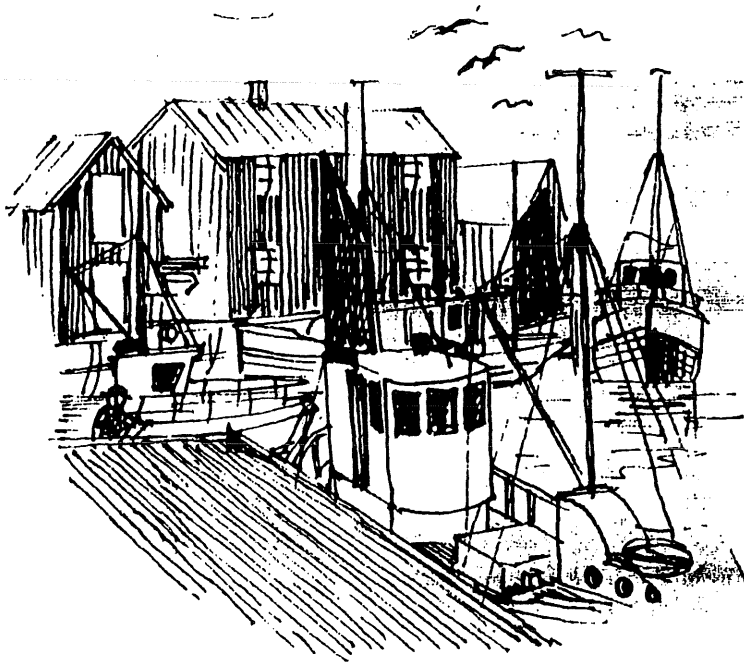
FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

Bihl.

23 JULI 1992

ÅRSMELDING

1991

FISKERIRETTLEDEREN

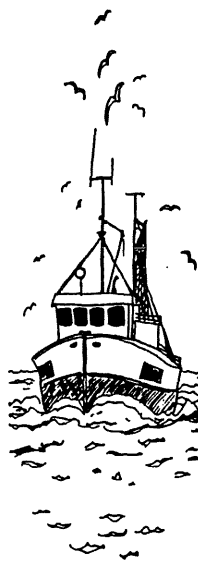
I

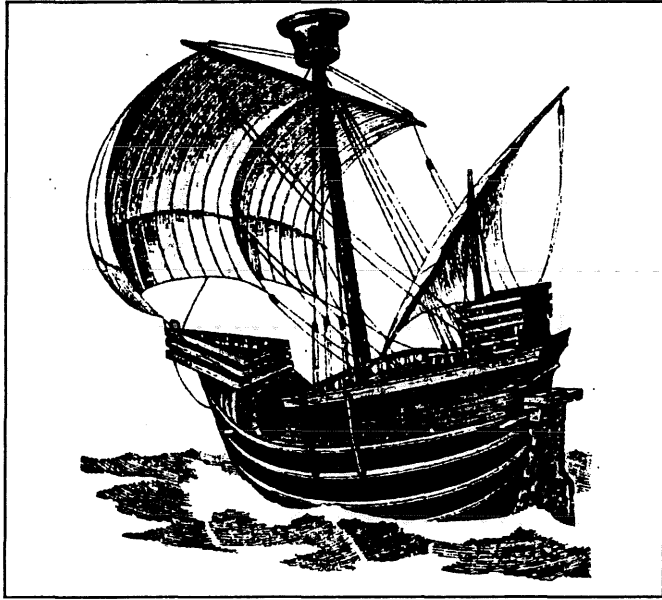
RØST

3023/b 1129

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. RØST KOMMUNE	1
2. SAMMENDRAG	2
3. SYSSELSETTINGEN I NÆRINGEN	3
4. FISKEFLÅTEN	4
5. FOREDLINGSLEDDET	5
6. RÅSTOFFSITUASJONEN	6
7. HAVBRUKSNÆRINGEN	7
8. ANNEN VIRKSOMHET.....	7 - 9

1. RØST KOMMUNE

Røst ligger ytterst i Lofoten, 100 km vest for fastlandet, og er omkranset av Vestfjorden, Røsthavet og Norskehavet. Øygruppa består av hundrevis av øyer, holmer og skjær, og kommunens totale kystlinje er 79 km lang. Røstlandet er den største øya (4 km²), og bosettingen er konsentrert her. Det høyeste punktet på Røstlandet er 11 m over havet.

Sør for de bebodde øyene ligger landets største fuglefjell; Vedøy, Storfjellet, Ellefsnyken, Trenyken og Hernyken. Storfjellet er høyest, med 267 m. over havet. Helt i sørvest ligger Skomvær fyr.

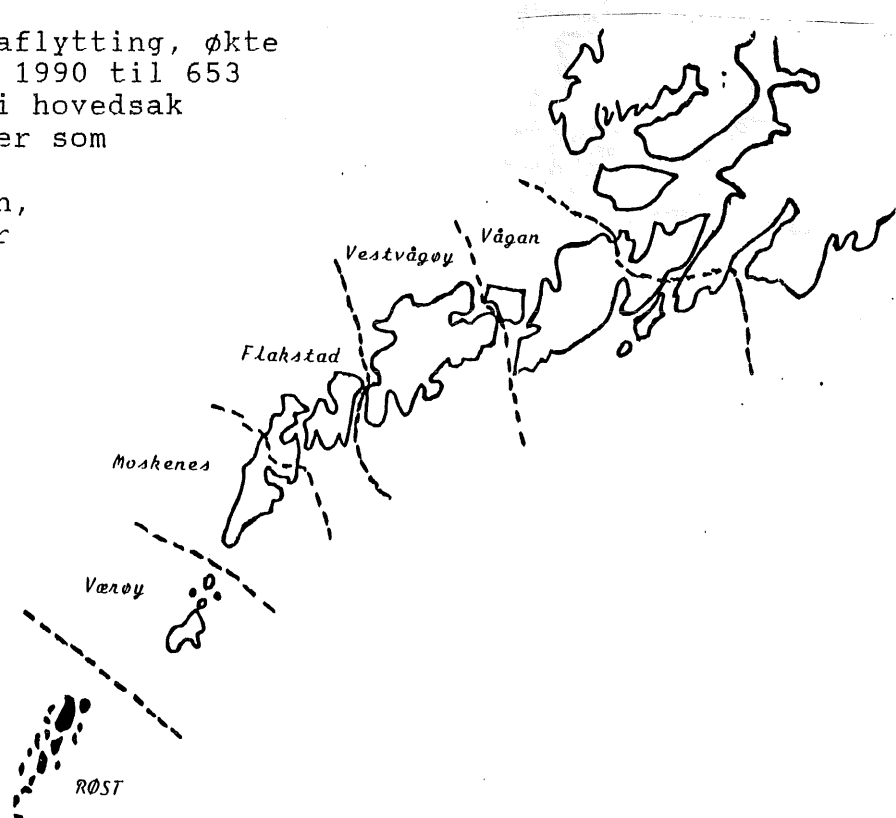
Det er funnet hulemalerier som er mellom 2000 og 3000 år gamle i Trenyken, noe som tyder på at bosettingen i Røst er svært gammel.

Den eldste historiske beretning fra Røst er skrevet av den venetianske adelsmannen Pietro Querini, som etter å ha forlist utenfor Irland, strandet her ute i januar 1432. I denne beretningen fortelles det om produksjon av tørrfisk i Røst, som senere ble fraktet til Bergen.

Den viktigste næringsveien i Røst er fiske, og Lofotfisket er spesielt viktig da det danner grunnlag for bosettingen i kommunen. Kvantumsoversikten viser kommunens avhengighet av torsk. En viktig binæring er sauehold.

Etter mange år med fraflytting, økte folketallet fra 621 i 1990 til 653 pr 31.12.91. Det var i hovedsak utflyttede Røstværingar som vendte tilbake fra en arbeidsledig situasjon, og de aller fleste har skaffet seg arbeid i Røst.

Kommunikasjonen med Bodø og Lofoten er god, med fly to ganger daglig og rutebåt en gang pr dag.

2. SAMMENDRAG

Det er idag 6 fiskeindustribedrifter i kommunen. 4 av disse er eksportører. Tørrfisk er det viktigste produktet. Høy gjennomsnittstemperatur og mye vind gjør de klimatiske forhold for produksjon av tørrfisk unike i Røst. Produksjonen selges på Italiamarkedet til gode priser.

Det er 2 lakseoppdrettsanlegg i Røst. Disse drives i en samdriftsmodell.

Antall fartøyer i merkeregisteret økte med 10, fra 62 til 72 pr 31.12.91. Det var en avgang på 4 og en tilgang på 14 fartøyer. Det ble levert 1 nybygg i 1991.

I fiskermanntallet var det registrert 111 fiskere, 85 på blad B, og 26 på blad A.

Kravet om at en fisker må være opptatt i manntallet for å kunne merkeregistrere et fartøy har ført til at Røst har 111 fiskere i manntallet, og 72 fartøy i merkeregisteret. Denne praksisen gjennomføres ikke i distrikter lenger sør i landet, som kan vise til 100 fiskere i manntallet og 300 fartøy i merkeregisteret.

Ilandført kvantum og førstehandsverdi på torsk har hatt en kraftig økning de siste årene, mens oversikten viser allarmende tall for brosme og lange. Fiskerne har i lengre tid fremhevet hvordan situasjonen er for disse bestandene, og statistikken skulle underbygge disse påstandene.

En virkning av kvotereguleringen i torskefisket og forskriftene for kondemnering, er at eldre fartøyer ikke blir skiftet ut. Deler av fiskeflåten er snart verneverdig, og det er høyst påkrevd at det blir satt i verk tiltak som kan bidra til fornyelse.

3. SYSSELSETTINGEN I NÆRINGEN

FISKERMANNTALLET PR 31.12

	BLAD A	BLAD B	SUM
1982			124
1989	31	91	122
1990	28	91	119
1991	26	85	111

Antall manntallsførte fiskere på blad B gikk ned med 6 personer fra 1990 til 1991. Dette skyldes i hovedsak en grundig gjennomgang ved hovedrulleringen av manntallet høsten 91.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPE

ALDER	15 19	20- 29	30- 39	40- 49	50- 59	60- 69	70-	GJ.SN. ALDER
BLAD A					3	18	7	65
BLAD B	3	22	21	18	8	13	6	42
SUM	3	22	21	18	11	31	13	

SYSSELSETTINGEN I OPPDRETTSNÆRINGEN

	FAST ANSATTE		SESONGARBEIDERE		TOTALT
	KVINNER	MENN	KVINNER	MENN	
PERSONER	0	5	3	3	
ÅRSVERK	0	4.5	1	2	7.5

SYSSELSETTINGEN I FISKEINDUSTRIEN

FAST ANSATTE		SUM ÅRSVERK		SUM ÅRSVERK
KVINNER	MENN	KVINNER	MENN	TOTALT
11	42	14	50	64

Sum årsverk omfatter fast ansatte, sesongarbeidere og midlertidig tilsatte.

4. FISKEFLATEN

MERKEREJSTERDATA

	0-4.9m	5-9.9m	10-14.9m	15-19.9m	0/20m	SUM
1989	4	25	17	3	2	51
1990	1	38	17	4	1	61
1991	2	46	19	4	1	72

Andelen fartøyer under 10 meter er 67%.

ALDERSFORDELING

Lengde i meter	BYGGEGÅR							
	<50	50-59	60-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-
0 - 4.9				1			1	
5 - 9.9	1	8	10	5	5	7	9	1
10 - 14.9	2	1	5	4	2	1	3	1
15 - 19.9	0	1	1	0	2	0	0	0
20 - 29.9	0	0	0	0	0	0	1	0
SUM	3	10	16	10	9	8	14	2

KONSESJONER

Røst har 1 konsesjon for hvalfangst, og 1 reke/ torsketrålkonsesjon.

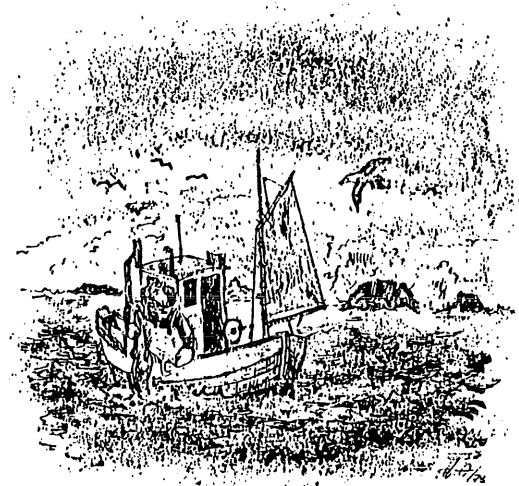
Fartøyskvotene for torsk 1991:

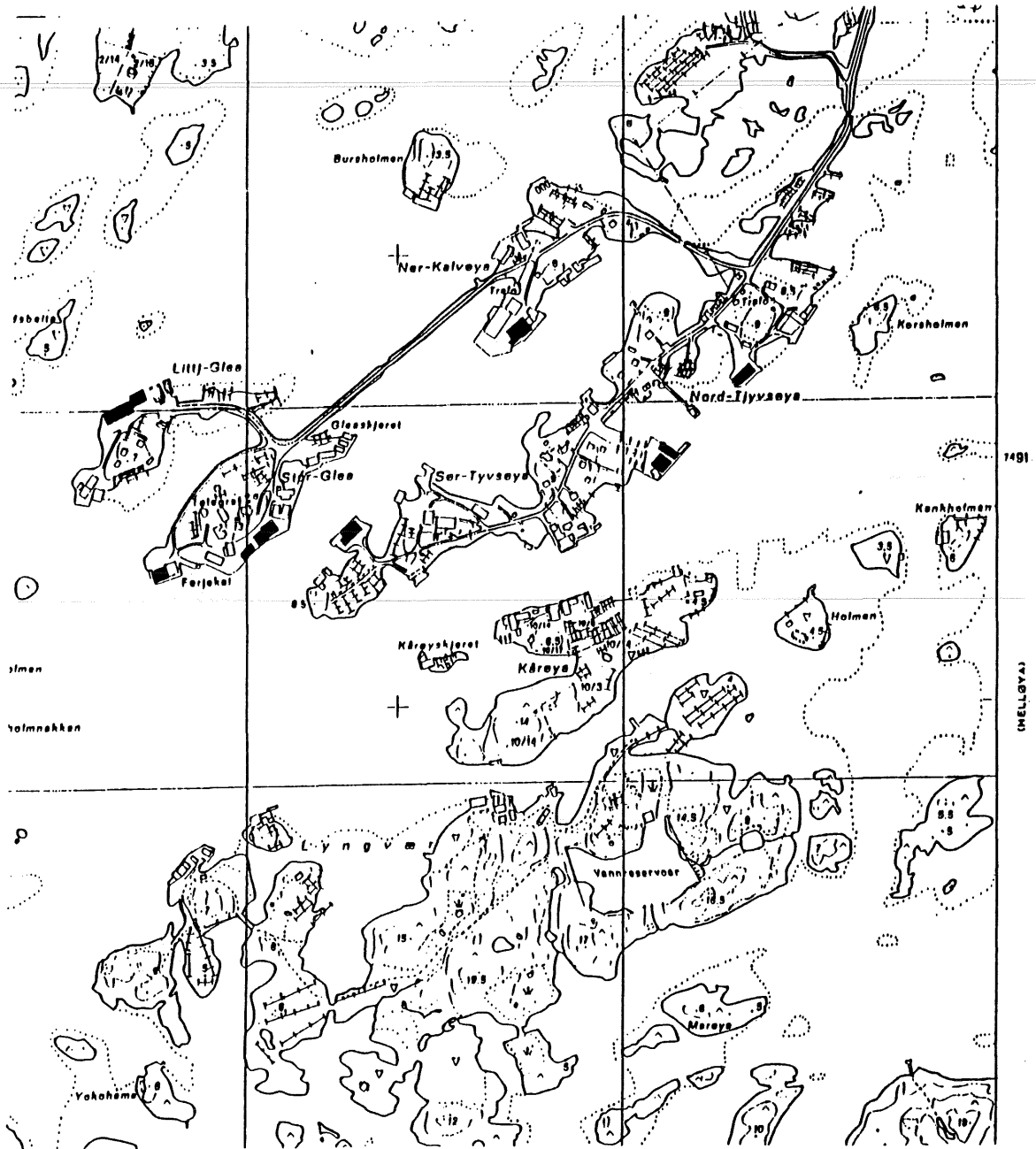
Fartøy- størrelse i meter	Antall	Enhets- kvoter	Tonn rund vekt
9 - 9.9	6	15	90
10 - 10.9	6	19.5	117
11 - 11.9	1	27	27
12 - 12.9	2	33	66
13 - 13.9	0	40.5	0
14 - 14.9	6	46.5	279
15 - 15.9	4	54	216
SUM	25		795

Det totale kvantum torsk som kunne fiskes av Røst-flåten i 1991 var 1.159 tonn rund vekt, inkl. en småtrålkvote på 103 tonn.

Fartøy med rett til å delta i maksimalkvotefisket etter torsk i 1991:

Fartøy- størrelse i meter	Antall	Enhets- kvoter	Tonn rund vekt
0 - 6.9	16	6	96
7 - 7.9	11	8	88
8 -	7	11	77
SUM	34		261

■ Mottaksanlegg

5. FISKEINDUSTRIEN

Det er 6 fiskebruk i Røst, alle helårsdrevne med konvensjonell produksjon. 4 av bedriftene er eksportører av saltfisk og tørrfisk, og Italia er det viktigste markedet for produktene. De klimatiske forhold i Røst fører til at kvaliteten på tørrfisken jevnt er svært god.

Hengekvantumet i Lofoten ble ca. 14 mill kg sløyd vekt skrei, mens det var anbefalt hending av 12 mill kg. I Røst ble det hengt ca. 3,4 mill kg. Det betyr at ca. 24% av lofotrundfisken som produseres for det italienske marked blir tilvirket i Røst. Hele tørrfiskkvantumet i Røst ble solgt til gode priser på et ekspanderende italiensk marked. I tillegg til eksport av egen produksjon ble det innkjøpt ca. 116 tonn tørrfisk til Røst for videreeksport til Italia.

Markedsprisen på tørrfisk var høy ved starten på eksport-sesongen, men ble stadig lavere utover i sesongen, da det utviklet seg en priskrig ledet av eksportører med små markedsandeler og problemer med omsetning av produksjonen sin. Totalt sett var det imidlertid gode priser på tørrfisken.

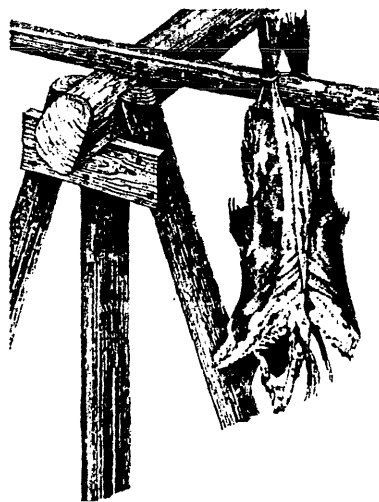
Det ble produsert ca. 3500 tonn tørrfisk i Lofoten i 1991. Den tollfrie kvoten på norsk tørrfisk til EF var på 3900 tonn.

Bedriftene fikk bedret sin lønnsomhet betydelig. Dette hadde sin bakgrunn i det store antall fartøy som drev fiske i Røst, den gode tilgjengeligheten på skrei, merkbart bedre kvalitet på det leverte råstoffet, gode tørkeforhold og prisnivået på råstoffet.

Mottakskapasiteten ved bedriftene var helt sprengt da sesongen var på det mest hektiske. Det enkelte fartøy tok imidlertid sin kvote raskt, slik at nye båter fikk leveranse ved fiskebrukene. Samtlige bedrifter utvidet sin hengekapasitet i 91, og det ble bygd ny kombinert mottakshall og produksjonslokale ved et av brukene.

Omsetningen av fisk og fiskeprodukter hadde en betydelig økning fra 90 til 91:

	1990	1991
Omsetning av fisk og fiskeprodukter	120 mill kr	160 mill kr
Direkteeksport	70 mill kr	110 mill kr
Omsetning pr innbygger i Røst	193.000,-	255.000,-

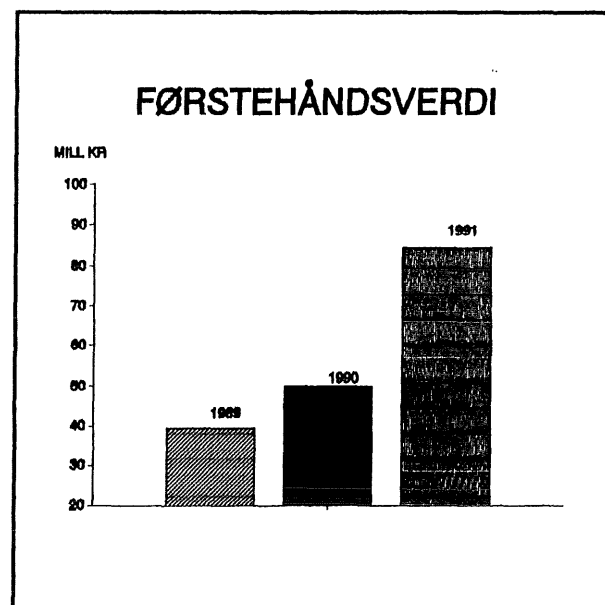
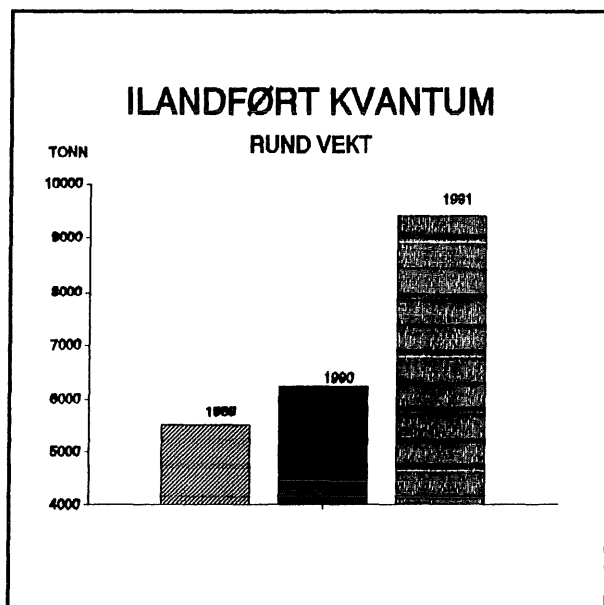

6. RASTOFFSITUASJONEN

ILANDFØRT KVANTUM RUNDVEKT OG FØRSTEHÅNDSVERDI OPPGITT I TUSEN KR

	1991		1990		1989	
	TONN	VERDI	TONN	VERDI	TONN	VERDI
SKREI/TORSK	8.047	73.406	4.479	38.391	3.780	29.893
HYSE	149	1.057	159	1.055	346	1.641
SEI	666	2.400	778	2.824	460	1.278
LANGE	247	1.822	437	3.174	501	3.177
BROSME	53	223	174	829	247	1.029
UER	208	908	182	901	137	570
ANDRE FISKESL.	33	221	30	250	33	290
BIPRODUKTER		4.446		2.653		1.619
	9.403	84.483	6.239	50.077	5.504	39.497

Kilde: Fiskeridirektoratet

Økningen i kvantum råfisk rundvekt fra 90 til 91 var ca. 51%, mens økningen i førstehandsverdi råfisk og biprodukter var på ca. 69%. Torskekvantumet økte med ca. 80% i samme periode.

Ilandført kvantum lange og brosme har gått sterkt tilbake, selv med en mer intensiv drift på disse fiskeslagene enn tidligere.

Det ble i 1991 innkjøpt 116 tonn tørrfisk for videreeksport til Italia.

En stor del av Lofotfisket har de senere år foregått utenfor Røst, og bidratt til en betydelig økning i ilandbrakt kvantum.

Kvotereguleringene har imidlertid ført til at kun 10% av det ilandførte kvantum fiskes av fartøyer fra Røst. Landindustrien er dermed svært avhengig av leveranser fra fremmedflåten.

7. HAVBRUKSNÆRINGEN

Det er 2 oppdrettsanlegg for laks i Røst, og konsesjonsvolumet er totalt 24 000 m³. Det ene oppdrettsanlegget gikk konkurs høsten 1990, men ble overtatt av et nytt firma i Røst. De 2 anleggene ble drevet i en samdriftsmodell i 1991.

Røst Laksefarm AS inngikk et samarbeid med VINN i 1990, der bedriften fikk "subsidiert" en økonom over et år. Vedkommende er nå fast ansatt i bedriften.

Det ene anlegget har også beskjeftiget seg med tørrfiskarbeid for en lokal tørrfiskprodusent, noe som har gitt et betydelig bidrag til driften.

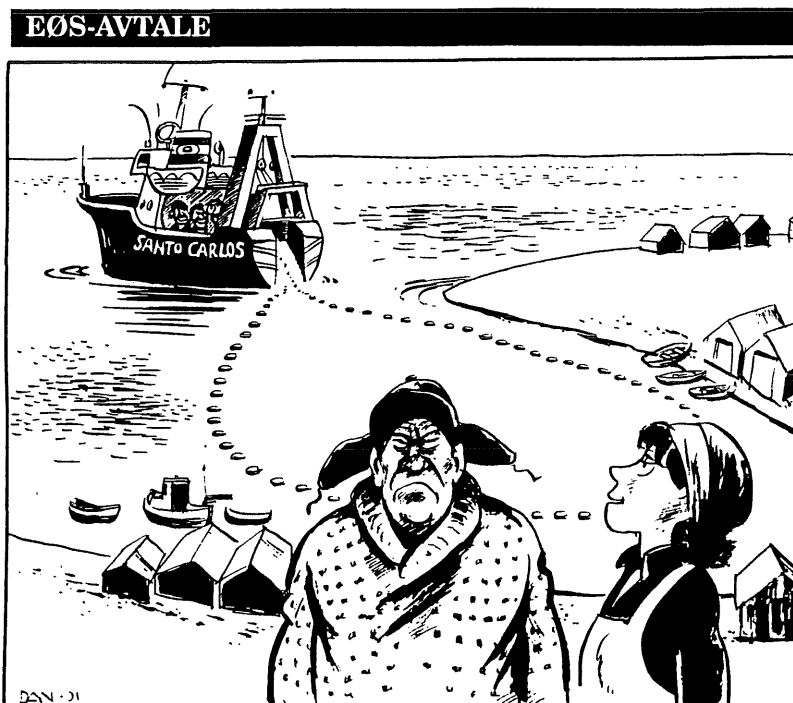
Lokalitetene ved Stavøya viste seg uegnet til oppdrett til tross for bølgedempere, og uværet høsten 91 førte til et større tap av fisk i tillegg til tap av utstyr. Sammenbruddet og konkursen i FOS medførte tap også for oppdretterne i Røst.

Det ble produsert ca. 270 tonn laks, og total omsetning ved anleggene var på ca. 7,6 mill. kr.

8. ANNEN VIRKSOMHET

Året 1991 startet optimistisk sett i forhold til 1990. Kvote økte, og folk så lysere på framtiden. De fiskere som har kommet best ut økonomisk etter at kvotereguleringene ble innført er de som har gamle, nedbetalte båter, mens de som har nye fartøy fremdeles sliter tungt for å kunne klare sine økonomiske forpliktelser. Disse har også lån på bolighus som skal betales i tillegg til lån på fartøy.

Det var ikke reguleringer, men EØS-avtalen som forårsaket de store reaksjoner i 91. Også fiskerne fra Røst deltok i blokaden av havna i Bodø for å vise at fiskerne mente alvor med de krav de hadde stilt i forbindelse med EØS-forhandlingene.

- Koffor er du så sint, Almar? Du ska jo få lov å fesk i Biskaya-bukta!

AVLEDET VIRKSOMHET

I direkte tilknytning til næringen kan kort nevnes:
 2 oljefyllingsanlegg, 1 forretning med proviant og fiskeutstyr, 1
 forretning med proviant, fiskeutstyr og skipshandel, 2 garnbøteri,
 velferdsstasjon, anlegg for ensilering av fiskeavfall, slipp og
 mekanisk verksted, regnskapskontor.

RØST LINEEGNESENTRAL

For å være berettiget til tilskudd må fartøyet være innført i
 merkeregisteret over norske fartøy, og høvedsmannen må være opptatt
 på blad B i fiskermanntallet. Ved Røst lineegnesentral ble det gitt
 tilskudd til egning av 1.034.570 angler i 91. Totalt ble det
 utbetalt kr 103.457,-.

STATENS FISKARBANK

Innvilgede lån og tilskudd til fiskeflåten:

Fartøylån	1.000.000
Lån til kjøp av utstyr	280.000
Kontraheringstilskudd og tilskudd til arbeidsmiljøinvesteringer	303.000
Rentedeknings- og likviditetstilskudd	450.000

KVALITETSSTYRINGSPROSJEKT FOR FISKEINDUSTRIEN I LOFOTEN OG VESTERÅLEN

Dette er et 2-årig prosjekt som ble startet vinteren 91 etter
 initiativ fra PO/LOVE (prosjektorganisasjon for Lofoten og Vesterålen).
 Det deltar 10 bedrifter fra Vesterålen og 10 bedrifter fra Lofoten
 i prosjektet, deriblant A/S Glea i Røst. Fiskeriforskning i Tromsø
 er faglig ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet som
 finansieres av arbeidsformidlingen.

Prosjektet har vært delt i 2 faser, der det i fase 1 har vært
 gjennomført analyser i bedriftene, med en gjennomgang av kvaliteten
 i hele bedriften. Målsettingen på kort sikt er å finne ut hva som
 gjøres feil, og hva som kan gjøres annerledes eller bedre i
 bedriften. Den langsiktige målsettingen er bedret lønnsomhet.
 Det har vært lagt stor vekt på å trekke de ansatte i bedriftene med
 i dette arbeidet, for å bruke deres kunnskaper og erfaringer.

Fase 2 omhandler rene kvalitetsarbeider. Det skal utarbeides
 kvalitetshåndbok som beskriver rutiner og prosedyrer, samtidig som
 det foregår en rutineutvikling i bedriftene. Dette skal danne
 grunnlag for sertifisering, og er en tilpasning til de krav som
 stilles når EF's indre marked trer i kraft 1. januar 93. Denne fasen
 er en utdanningsenhet på 10 vekttall, i regi av Alta DH.

ENSILERING AV FISKEAVFALL

Røst Ensilering AS ble dannet høsten 1990 for å imøtekomme miljøkrav samt å unngå spill av ressurser. Aksjonærer i selskapet er fiskeindustribedriftene i Røst og Røst Kommune. Anlegget hadde en kostnad på ca. 1,2 mill. kr., og ble satt i drift vinteren 1991. Dette anlegget var det første i Lofoten i sitt slag med avfall fra hvitfisk, hovedsakelig torsk.

Første driftsår gikk anlegget med et underskudd på kr 216.000,-. Årsaken til dette var i hovedsak at anlegget kom sent igang med driften vinteren 91. Med en pris på 0,50 pr kg ensilasje skulle driften gå i balanse dersom en produserte et visst kvantum. Det ble imidlertid i desember 91 innført en kraftforavgift på 0,575 pr kg kraftfor. Samtidig falt transportstøtten bort. Dette resulterte i at prisen på ensilasjen falt til 0,35 pr kg, og videre drift vil dermed medføre betydelige økonomiske kostnader for eierne.

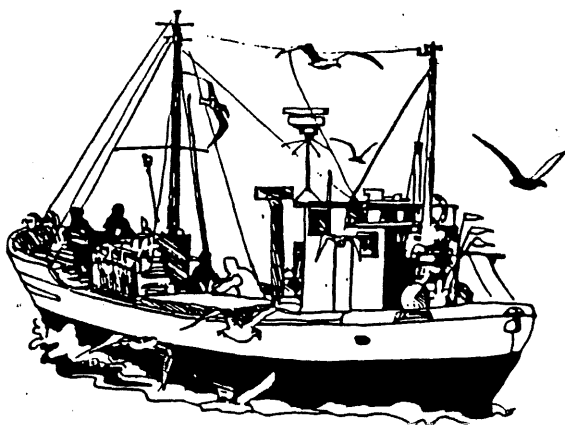
HAVNEFORHOLD OG GJESTEFLÅTE

Antall tilreisende fartøy har steget mye de siste år. Ikke alle er like flinke til å melde seg til Lofotoppsynet for deltakelse i vinterfisket, mens endel fartøy er ferdig med sitt fiske når oppsynet blir satt. Tar man hensyn til disse fakta, var det ca. 300 fartøy som leverte sine fangster i Røst vinteren 1991 og ca. 400 fartøy i 1992. Tradisjonelt har det kommet fartøy fra Frøya, Vega og Farsund for å drive vinterfiske i Røst. De senere år har det vært en økning i antall fartøy fra hele Nordland, Nord og Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland.

I den mest hektiske perioden i vintersesongen er forholdene i havna til tider kaotiske. Dårlige liggeforhold og trengsel i havneområdet fører til mange søvnløse netter og irritasjon blant fiskerne, og det har gjentatte ganger blitt fremmet krav om utbygging av kaier og utlegging av fortøyninger.

Røst kommune har i 1992 søkt om tilskudd til utlegging av 800 m bunnkjetting med 25 opphalere. Dette skal være fortøyninger for gjesteflåten, og fungere som nødfortøyninger ved dårlig vær. Det tas sikte på at dette arbeidet skal bli utført ved årsskiftet 92/93.

Kystverket foretok i 91 oppretting av jernstenger og satte reflekser på disse. Det ble lagt ut lysbøye i innseilingsleia, og bygd ny lanterne på Ravnungan.

FISKERIRETTLEDEREN
I RØST

Randi Mørch